

BARNEOMBUDET

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
17/01089-4

Saksbehandler:
Tone Viljugrein

Dato:
11. desember 2017

Høring av forslag om ny forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Vi viser til høring på forslag om ny forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Barneombudet skal i henhold til lov og instruks arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barnets rettigheter.

Punkt 4.31 Om formål Barneombudet støtter forslaget om at formålet med forskriften er gjennom helsestasjons- og skolehelsetjenesten å bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller og bidra til å forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt, jf. § 1 d) og e). Det blir i overensstemmelse med ny § 3-3 a i helse- og omsorgstjenestelov og tilsvarende bestemmelser i spesialisthelsetjenesteloven og tannhelsetjenesteloven. I disse bestemmelsene tydeliggjøres nå ledelsens ansvar for å bidra til at vold og seksuelle overgrep blir forebygget, avdekket og avverget i tjenestene.

I høringsnotatet står det at tjenesten også skal ha oppmerksomhet rettet mot negativ sosial kontroll, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap i møte med foreldre med innvandrerbakgrunn og barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn. Barneombudet ber departementet vurdere om dette også bør tas inn i formålsbestemmelsen. Kjønnslemlestelse er vold mot barn. Det er derfor nærliggende at dette, samt negativ sosial kontroll og tvangsekteskap blir en del av formålsbestemmelsen.

Punkt 4.4.1.2 Kompetanse Kjernekompetanse i kommunen er vedtatt gjennom lovendringer i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 andre ledd, og vil tre i kraft fra 1.januar 2018. Her heter det at kommunen skal ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor og helsesøster.

Barneombudet mener det er nødvendig å presisere kompetansekravet i forskriften til helsestasjons- og skolehelsetjenesten da kravet til kjernekompetanse i helse- og omsorgstjenesteloven gjelder for *hele* kommunehelsetjenesten. Det er nærliggende å presisere kompetansekravet, særlig sett i sammenheng med forslag § 3 1.ledd om at det skal stå at

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal ha et tverrfaglig tilbud. Da er det ekstra viktig at kjernekompetansen også presiseres.

Punkt 4.4.3 Om helsepersonellens taushetsplikt og opplysningsplikt Barneombudet mener helsepersonells plikt til å avverge jf. § 196 i straffeloven også bør omtales under denne paragrafen. I høringsnotatet poengteres det også at helsepersonells særlige posisjon tilsier at «...tjenestene i større grad enn i dag bør fange opp pasienter og brukere som kan ha vært utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep». Samtidig ligger det også inne i forslaget til formålsbestemmelsen at de skal bidra til å avverge vold og overgrep.

Overskriften bør være «Om helsepersonells taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergeplikt».

Punkt 4.5.1 Om krav til innhold i helsestasjonen

I § 6 heter det i første ledd at omtales det hvem tjenestene skal rette seg mot. Her heter det at tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal rette seg mot gravide, nyfødte, barselkvinner og deres partnere og barn og ungdom 0-20 år. Barneombudet mener foreldre også bør nevnes her, særlig når vi vet at veiledning og oppfølging av foreldre er et av de best dokumenterte tiltakene for å forebygge vold og overgrep mot barnⁱ.

Et annet dokumentert tiltak for å forebygge at barn utsettes for vold og overgrep, er helsetjenestenes oppfølging i hjemmetⁱⁱ. Under punktet om det som skal være innholdet i tjenestene, i forslaget til § 6 e), står «tilbud om hjemmebesøk» som et eget punkt. Selve ordlyden «tilbud om hjemmebesøk» fremstår noe passivt, og vil foreslå at ordlyden endres slik at det er å forstå at tilbudet skal gis høy prioritet.

Barneombudet mener det også vil være hensiktsmessig at tilbudet til hhv helsestasjonstjenesten for 0-5 år og helsestasjonen for ungdom, splittes under § 6. Selv om helsestasjonen er tittel på den tjenesten som tilbys både de yngste og de eldste barna, varierer innholdet i de to helsestasjonene alt etter hvilken aldersgruppe det er snakk om. Det betyr at helsestasjonen for de yngste og deres familier og helsestasjonen for ungdom, ikke bør omtales under samme punkt.

Punkt 4.5.2 Skolehelsetjenesten

I den nasjonale faglige retningslinjen for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjonen, skolehelsetjenesten og helsestasjonen for ungdom, heter det at skolehelsetjenesten bør vurdere å tilby hjemmebesøk til barn og ungdom som kan ha et spesielt behov for hjelp og støtte.

I forslaget § 7e) heter det at tilbudet i skolehelsetjenesten skal inneholde «oppsøkende virksomhet ved behov». Barneombudet mener hjemmebesøk bør presiseres, enten her eller som eget punkt under innholdet i tjenestene.

Punkt 4.5.2 Barnevaksinasjonsprogrammet

Barneombudet vil under dette punktet bare kommentere på at vi synes det er fint at det forskriftsfestes at helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal tilby Barnevaksinasjonsprogrammet til ungdom mellom 16 og 20 år som tidligere har takket nei til vaksiner i programmet.

Barneombudet har ikke kommentarer til øvrige forslag i ny forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Vennlig hilsen

Anne Lindboe
barneombud

Tone Viljugrein
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

ⁱ Dr. Dinesh Sethi, leder av WHO Europas program for forebygging av vold, Barneombudets høynivåmøte mot vold på Grefsenkollen 24.april 2017. Se også «European report on preventing child maltreatment», WHO, 2013, Dinesh Sethi (red.).

ⁱⁱ Dr. Dinesh Sethi, leder av WHO Europas program for forebygging av vold, Barneombudets høynivåmøte mot vold på Grefsenkollen 24.april 2017.